РАЗДЕЛ Е. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИНОВАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ. ИНОВАЦИОННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Е.1. Каква е степента на значимост на изброените източници на информация за иновационната дейност на Вашето предприятие през периода 2006 - 2008 година?

Източници на информация	Степен на значимост: висока	средна	ниска	Не са използвани
Вътрешни източници				
1. В рамките на предприятието Ви или на Вашата група предприятия				
Пазарни източници				
2. Доставчици на оборудване, материали, компоненти и софтуер				
3. Клиенти, потребители				
4. Конкуренти и други предприятия от Вашия икономически сектор				
5. Консултанти и предприятия с основна дейност НИРД				
Институционални източници				
6. Университети и други висши училища				
7. Бюджетни и обществени организации с основна дейност НИРД				
Други източници				
8. Конференции, търговски панаири, изложби и др.				
9. Научни списания и технически публикации				
10. Професионални и индустриални асоциации				

Е.2. През последните три години (2006 - 2008) Вашето предприятие осъществявало ли е иновационна дейност в сътрудничество с други предприятия и организации? Да ☐ Не ☐

(Ако отговорът е "Не", моля, преминете на Въпрос Ж.1.)

Е.3. Посочете вида и местонамирането на Вашите партньори в иновационната дейност.

(Възможен е повече от един отговор.)

Партньори	България	Европа*	САЩ	Китай или Индия	Други страни
1. Други предприятия от Вашата група предприятия					
2. Доставчици на оборудване, материали, компоненти и софтуер					
3. Клиенти, потребители					
4. Конкуренти и други предприятия от Вашия икономически сектор					
5. Консултанти и предприятия с основна дейност НИРД					
6. Университети и други висши училища					
7. Бюджетни и обществени организации с основна дейност НИРД					

Е.4. Кой от изброените партньори определяте като най-полезен за иновационната дейност на Вашето предприятие?

(Посочете съответния номер от 1 до 7 от Въпрос Е.3.) ☐

РАЗДЕЛ Ж. ЦЕЛИ НА ИНОВАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ

Ж.1. Каква е степента на значимост на изброените цели на иновационната дейност на Вашето предприятие, свързана с осъществените продуктови и процесови иновации през периода 2006 - 2008 година?

Цели	Степен на значимост: висока	средна	ниска	Няма значимост
1. Увеличаване на асортимента от стоки и услуги				
2. Подмяна на остарели продукти и процеси				
3. Навлизане на нови пазари				
4. Увеличаване на пазарния дял				
5. Повишаване качеството на стоките и услугите				
6. Подобряване гъвкавостта на производството на стоки и услуги				
7. Увеличаване капацитета на производството на стоки и услуги				
8. Опазване здравето и безопасността на хората				
9. Намаляване на разходите за труд на единица продукция				

Вярно с оригинала

РАЗДЕЛ З. ОРГАНИЗАЦИОННИ ИНОВАЦИИ

З.1. През последните три години (2006 - 2008) Вашето предприятие осъществявало ли е организационни иновации:

	Да	Не
1. Нови **бизнес практики** за организиране на работния процес (напр. управление на веригите за доставки; реорганизация; системи за управление на знанията; свиване на производството; системи за управление на качеството и др.)		
2. Нови методи на **организация на работата**, свързани с разпределяне на отговорностите и вземането на решения (напр. използване за първи път на нова система за разпределяне на отговорностите на наетите; работа в екип; децентрализация; сливане и разделяне на структурни звена; системи за обучение и квалификация и др.)		
3. Нови методи на **организация на взаимоотношенията** с други предприятия и публични организации (напр. участие за първи път в съюзи и организации; партньорства; външно възлагане и подизпълнители и др.)		

(Ако сте отговорили с „Не" на всеки от въпросите от З.1, моля, преминете на Раздел И.)

З.2. Каква е степента на значимост на изброените цели на организационните иновации, осъществени от Вашето предприятие през периода 2006 - 2008 година?

Цели	Степен на значимост			Няма значимост
	висока	средна	ниска	
1. Намаляване на времето за обслужване на клиентите/доставчиците				
2. Подобряване на възможностите за внедряване на нови продукти и процеси				
3. Повишаване качеството на стоките и услугите				
4. Намаляване на разходите за единица продукция				
5. Подобряване на връзките и обмена на информация в рамките на Вашето предприятие или с други предприятия и организации				

РАЗДЕЛ И. МАРКЕТИНГОВИ ИНОВАЦИИ

И.1. През последните три години (2006 - 2008) Вашето предприятие осъществявало ли е маркетингови иновации:

	Да	Не
1. Значителни изменения в естетическия **дизайн** или **опаковката** на стоките и услугите (не се включват промените, при които се изменят функционалните или потребителски характеристики на продукта - това са продуктови иновации)		
2. Нови методи за реклама или техники за **промоция на продукта** (напр. използване за първи път на нова рекламна медия; ново търговско лого; въвеждане на карти за лоялни клиенти и др.)		
3. Нови методи за **продуктов пласмент** или продажбени канали (напр. използване за първи път на франчайзинг или лицензи за дистрибуция, директни продажби, специални продажби на дребно, нови концепции за представяне на продукта и др.)		
4. Нови методи за **ценообразуване** на стоките и услугите (напр. използване за първи път на променливо ценообразуване според търсенето, системи за търговски отстъпки и др.)		

(Ако сте отговорили с „Не" на всеки от въпросите от И.1., моля, преминете на Раздел К.)

И.2. Каква е степента на значимост на изброените цели на маркетинговите иновации, осъществени от Вашето предприятие през периода 2006 - 2008 година?

Цели	Степен на значимост			Няма значимост
	висока	средна	ниска	
1. Повишаване или отстояване на пазарния дял				
2. Представяне на продуктите на нови потребителски групи				
3. Представяне на продуктите на нови географски пазари				

Вярно с оригинала

РАЗДЕЛ К. ЕКО-ИНОВАЦИИ

К.1. През последните три години (2006 - 2008) Вашето предприятие осъществило ли е продуктови, процесови, организационни и маркетингови иновации, свързани с някоя от следните екологични ползи?

	Да	Не
Еко-иновации, свързани с производството на стоки и услуги във Вашето предприятие		
1. Намаляване на материалите, използвани за единица продукция		
2. Намаляване на енергията, използвана за единица продукция		
3. Намаляване на общото отделяно количество емисии парни газове от Вашето предприятие, т.нар. „Въглеродна следа"		
4. Подмяна на използваните материали с по-малко замърсяващи и по-малко опасни заместители		
5. Намаляване на шума и замърсяването на почвата, водата и въздуха		
6. Рециклиране на отпадъците, водата и материалите		
Еко-иновации, свързани със следпродажбеното използване на стоката и услугата от крайния потребител		
7. Намаляване използването на енергия		
8. Намаляване замърсяването на въздуха, водата, почвата или намаляване на шума		
9. Подобряване рециклирането на продукта след излизането му от употреба		

К.2. През периода 2006 - 2008 година, Вашето предприятие реализирало ли е еко-иновации в отговор на:

	Да	Не
1. Съществуваща нормативна база за опазване на околната среда или такси, свързани със замърсяването		
2. Нормативна база за опазване на околната среда или такси, свързани със замърсяването, които очаквате да бъдат приети в бъдеще		
3. Възможност за получаване на държавни помощи, субсидии или други финансови стимули за еко-иновации		
4. Съществуващо или очаквано пазарно търсене на еко-иновации от Вашите клиенти		
5. Доброволно приети кодекси и споразумения за опазване на околната среда, като добра практика във Вашия икономически сектор		

К.3. Вашето предприятие има ли внедрена процедура по определяне и намаляване на вредното влияние върху околната среда? (напр. подготовка за екологичен одит, набелязване на цели, свързани с опазване на околната среда, сертифициране по ISO 14001 и др.)

1. Да, внедрена преди 01 януари 2006 г.	
2. Да, внедрена или значително усъвършенствана след 01 януари 2006 г.	
3. Не	

Дата: 10.03.09

Ръководител: Лилия М. Сейсев.

Съставител: (име, презиме, фамилия) (подпис)

Лице за контакт: Лилия М. Сейсев. 0877142238
(име, презиме, фамилия) (телефон)

Вярно с оригинала

УКАЗАНИЯ

Формулярът е предназначен за осигуряване на информация за продуктовите и процесови иновации, както и за организационните и маркетинговите иновации, осъществени от предприятията през последните три години (2006 - 2008). Болшинството от въпросите (**Раздели от Б до Ж включително**) се отнасят до продуктовите и процесови иновации (реализираните на пазара нови или значително усъвършенствани стоки и услуги и внедрените нови или значително усъвършенствани производствени процеси и методи за доставка). Организационните и маркетингови иновации се отчитат съответно в **Раздел З** и в **Раздел И**. В **Раздел К** се посочва информация за осъществените от предприятието продуктови, процесови, организационни и маркетингови иновации, допринесли за опазване на околната среда - т.нар. „Еко-иновации".

Формулярът се попълва от всички предприятия, осъществяващи следните икономически дейности: ***Добивна и преработваща промишленост; Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване; Търговия на едро, без търговията с автомобили и мотоциклети; Транспорт, складиране и пощи; Издателска дейност; Далекосъобщения; Дейности в областта на информационните технологии; Информационни услуги дейност; Финансови и застрахователни дейности; Архитектурни и инженерни дейности; технически изпитвания и анализи; Научноизследователска и развойна дейност.***

Предприятията от изброените икономически дейности, които през последните три години (2006 - 2008) са **реализирали и внедрили нови или значително усъвършенствани продукти (стоки и услуги) и процеси**, попълват всички раздели на формуляра.

Предприятията, които през последните три години (2006 - 2008) **не са осъществили продуктови и процесови иновации** отговарят с „Не" на въпроси Б.1, В.1, Г.1 и попълват Раздел А и от Въпрос З.1. до К.3. включително.

С цел да се осигури международна съпоставимост на данните, моля да следвате дефинициите и разясненията за съдържанието и обхвата на показателите и логическите зависимости между отговорите на въпросите.

РАЗДЕЛ А. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРЕДПРИЯТИЕТО

Група предприятия представлява обединение на две или повече предприятия под обща собственост. Всяко от предприятията в групата може да обслужва различни пазари. Главният офис също е част от групата предприятия, като неговото местонамиране може да бъде на територията на друга държава.

Предприятията, които са част от група предприятия, трябва да попълнят данни за иновационната дейност само на тяхното предприятие, а не на цялата група.

РАЗДЕЛ Б. ПРОДУКТОВИ ИНОВАЦИИ (СТОКИ И УСЛУГИ)

Продуктовата иновация представлява реализирането на пазара на стока или услуга, която е нова или значително усъвършенствана по отношение на нейните характеристики, предназначение и използване, софтуер, компоненти, материали, подсистеми, техническа спецификация и други функционални характеристики. Продуктовата иновация е резултат от използването на нови знания и технологии или на нови комбинации от съществуващи технологии и знания.

Като продуктови иновации трябва да се отчитат **продуктите (стоки и услуги)**, които са нови или значително усъвършенствани за Вашето предприятие. Не е необходимо те да са същевременно нови и за Вашите пазари, т. е. Вашето предприятие да е първото, което ги е произвело. Не следва да се отчитат като продуктови иновации чисто естетическите промени в стоките, както и обикновените препродажби на нови стоки, които изцяло са създадени и произведени от други предприятия.

Нов продукт е стока или услуга, чиито технологични характеристики, предназначение, материалите или компонентите, от които е направен, се различават значително от тези на произвежданите преди него стоки и услуги от същия вид.

Усъвършенстван продукт е съществуващ продукт, чиито характеристики са усъвършенствани по отношение на по-високо качество или по-ниска цена чрез използването на материали и компоненти с по-високи експлоатационни качества. Комплексен продукт, който се състои от няколко интегрирани технически подсистеми, може да се усъвършенства чрез частично изменение на една от подсистемите.

Оборотът представлява брутните приходи от продажби (вкл. акцизи, без ДДС). За банките оборотът съответства на приходите от лихви, а за застрахователните дружества - на приходите от комисионни.

Вярно с оригинала

РАЗДЕЛ В. ПРОЦЕСОВИ ИНОВАЦИИ

Иновационният процес представлява внедряването на нови или значително усъвършенствани: производствени процеси, методи за доставка и спомагателни дейности (счетоводни, компютърни и др.) свързани с производството на стоки и услуги. Като процесови иновации трябва да се отчитат тези производствени **процеси и методи** за доставка, които са нови или значително усъвършенствани за Вашето предприятие. Не е необходимо те да са същевременно нови и за Вашия пазар, т. е. Вашето предприятие да е първото, което ги е внедрило. Не следва да се отчитат като процесови иновации чисто организационните промени в предприятието.

Предприятията, които са **новосъздадени през периода 2006 - 2008 г.** (без тези, в резултат на сливане или разделяне), следва през първата година от създаването си да отчетат като нови иновационни продукти и процеси само тези, които са нови за техния пазар. През следващите години в рамките на отчетния период, трябва да се отчитат като нови и тези продукти и процеси, които са нови за самото предприятие, без да са непременно нови за неговия пазар.

РАЗДЕЛ Г. НЕЗАВЪРШЕНА ИЛИ ПРЕУСТАНОВЕНА ИНОВАЦИОННА ДЕЙНОСТ, СВЪРЗАНА С ПРОДУКТОВИ И ПРОЦЕСОВИ ИНОВАЦИИ

Иновационната дейност обхваща придобиването на машини, оборудване, софтуер и лицензи, инженерно-техническата дейност, индустриалния дизайн, обучението, маркетинга и научноизследователската и развойна дейност (НИРД), когато те се осъществяват с цел да се създадат и внедрят продуктови и процесови иновации. Иновационната дейност обхваща също и фундаменталните научни изследвания, дори когато те не са свързани с продуктови и процесови иновации.

РАЗДЕЛ Д. ВИДОВЕ ИНОВАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ И РАЗХОДИ, СВЪРЗАНИ С ПРОДУКТОВИ И ПРОЦЕСОВИ ИНОВАЦИИ

Видовете иновационни дейности са:

Научноизследователска и развойна дейност (НИРД), извършена във Вашето предприятие - включва всяка творческа работа, която се провежда с цел да се увеличи обемът на знанията и те да се използват за създаване на нови или усъвършенствани продукти (стоки и услуги) и процеси (включително собствени софтуерни разработки, които отговарят на тези изисквания).

Научноизследователска и развойна дейност (НИРД), предоставена Ви от друго предприятие - включва описаните по-горе дейности, извършени от други предприятия (включително и такива от Вашата група предприятия) и научноизследователски организации, които са закупени от Вашето предприятие.

Придобиване на машини, оборудване и софтуер, свързани с иновациите - включва машините, съоръженията, компютърния хардуер и софтуер, закупени от Вашето предприятие специално за производството и внедряването на новите или значително усъвършенствани продукти (стоки и услуги) и процеси.

Придобиване на външни знания - включва закупуването от други предприятия или организации на права за използване на патентовани/непатентовани изобретения, ноу-хау и други видове знания, необходими за разработването на нови или значително усъвършенствани продукти и процеси.

Обучение, свързано с иновациите - включва се обучението на Вашия персонал (в рамките на предприятието или извън него), специално насочено към придобиване на знания и умения, необходими за създаване и внедряване на иновационните продукти и процеси.

Маркетингови дейности по представяне на иновациите - включва дейностите по представяне на пазара на новите или значително усъвършенствани стоки и услуги, включително маркетинговите проучвания и стартовата реклама.

Други подготвителни дейности - включва техническите и подготвителни процедури за производство на новите или усъвършенствани продукти и за внедряването на новите или усъвършенствани процеси, като технико-икономически изследвания за осъществимост, изпитвания, рутинни софтуерни разработки, индустриално инженерство и други.

Към разходите за **иновационна дейност** се отнасят разходите, които са свързани с производството и внедряването на нови или значително усъвършенствани продукти и процеси, включително и тези, направени за иновационни проекти, които са били прекратени или все още не са приключили в края на 2008 година.

Във Въпрос 1 трябва да се попълнят данни за направените разходи само през 2008 г. (ако липсват счетоводни записвания, се правят оценки) за следните четири вида иновационни дейности:

1/ НИРД, извършена във Вашето предприятие - включват се както текущите разходи (за персонал, за външни услуги, за материали и други, без разходите за амортизации), така и разходите за придобиване на дълготрайни активи (машини и оборудване, софтуер, сгради, предназначени за НИРД); 2/ НИРД, предоставена Ви от друго предприятие; 3/ Придобиване на машини, оборудване и софтуер, свързани с иновациите (без тези, предназначени за НИРД); 4/ Придобиване на външни знания.

Финансовата подкрепа, получена от Републиканския и от Местния бюджет включва средствата, предоставени като държавно финансиране под формата на банкови кредити и облекчения, помощи и гаранции по заеми за разработването и внедряването на нови или усъвършенствани продукти и процеси. Не се включват плащанията, свързани с изпълнение на държавни поръчки.

Вярно оригинал

РАЗДЕЛ Е. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИНОВАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ. ИНОВАЦИОННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Иновационното сътрудничество представлява активно участие в съвместни иновационни проекти, които се осъществяват заедно с други предприятия и организации. Обикновеното наемане на работна сила, без активно участие в иновационните проекти, не се счита за сътрудничество.

Във Въпрос Е.3 в колоната Европа се посочват партньори от страните членки и кандидатки за членство в Европейския съюз и от страните членки на ЕФТА: Австрия, Белгия, Хърватска, Кипър, Чехия, Дания, Естония, Финландия, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Исландия, Италия, Ирландия, Латвия, Лихтенщайн, Литва, Люксембург, Македония, Малта, Нидерландия, Норвегия, Полша, Португалия, Румъния, Словения, Словакия, Швейцария, Турция, Испания, Швеция и Великобритания.*

РАЗДЕЛ З. ОРГАНИЗАЦИОННИ ИНОВАЦИИ

Организационните иновации представляват нови методи за организация на работното място и на взаимоотношенията с други предприятия и организации, които преди това не са били използвани. Те следва да бъдат резултат от решения, взети от ръководния състав на предприятието. Не трябва да се отчитат като организационни иновации сливанията и придобиванията на други предприятия, дори и когато те са осъществени за първи път.

РАЗДЕЛ И. МАРКЕТИНГОВИ ИНОВАЦИИ

Маркетинговите иновации представляват прилагането на нови маркетингови концепции и стратегии, които не са били използвани преди и се различават значително от съществуващите във Вашето предприятие маркетингови методи. Не се включват сезонните, регулярните и други текущи промени в маркетинговите методи.

РАЗДЕЛ К. ЕКО-ИНОВАЦИИ

Еко-иновациите са нов или значително усъвършенстван продукт (стока или услуга), процес, организационен или маркетингов метод, който допринася за опазването на околната среда. Екологичната полза може да бъде основната цел на иновацията или да бъде резултат от други иновационни цели. Еко-иновация може да бъде идентифицирана като такава, както в процеса на производство на стоки и услуги от предприятието, така и на етапа на следпродажбеното използване на стоката и услугата от крайния потребител.

За правилното попълване на формуляра е необходимо да се спазват следните логически зависимости между отговорите на въпросите:

Ако Б.1.1 или Б.1.2 = „Да", то Б.2, Б.3. и Б.4 # от „празно" и обратно.

Ако Б.1.1 и Б.1.2 = „Не", то Б.2, Б.3, Б.4 = на „празно" и обратно.

Ако Б.3.1 = „Да", то Б.4.1 > 0 и обратно; Ако Б.3.1 = „Не", то Б.4.1 = 0 и обратно.

Ако Б.3.2 = „Да", то Б.4.2 > 0 и обратно; Ако Б.3.2 = „Не", то Б.4.2 = 0 и обратно.

Б.4.1 + Б.4.2 + Б.4.3 = 100%.

Ако В.1.1 или В.1.2 или В.1.3 = „Да", то В.2 и В.3 # от „празно" и обратно.

Ако В.1.1 и В.1.2 и В.1.3 = „Не", то В.2 и В.3 = на „празно" и обратно.

Ако В.3 # от „празно", то В.1.1 или В.1.2 или В.1.3 = „Да".

Ако всички редове на въпроси Б.1, В.1, както и Г.1 = „Не", то Раздели Д, Е и Ж = на „празно" и обратно.

Ако Д.1.1 = „Да", то Д.1.1.1 или Д.1.1.2 = „Да" и обратно.

Ако Д.1.1 = „Не", то Д.1.1.1 и Д.1.1.2 = „Не" и обратно.

Ако Д.1.1.1 = „Да", то Д.1.1.2 = „Не"; Ако Д.1.1.2 = „Да", то Д.1.1.1 = „Не".

Д.2.1 = ш. 100 к.1 от „Справка за научноизследователската и развойна дейност (НИРД)" и обратно.

Д.2.5 = Д.2.1 + Д.2.2 + Д.2.3 + Д.2.4

Ако Д.3.3.1 = „Да", то Д.3.3 = „Да".

Ако Е.2 = „Да", то следва във Въпрос Е.3 да е посочен отговор на поне един ред (от 1 до 7) и обратно.

Във въпроси Е.1 и Ж.1 степента на значимост поне на една от изброените алтернативи трябва да бъде „Висока" или „Средна" или „Ниска", т.е. не е възможно всички алтернативи да са „Не са използвани"/„Няма значимост".

Ако З.1.1 или З.1.2 или З.1.3 = „Да", то във Въпрос З.2 трябва да е попълнен поне един ред (от 1 до 5) # от „Няма значимост" и обратно.

Ако И.1.1 или И.1.2 или И.1.3 или И.1.4 = „Да", то във Въпрос И.2 трябва да е попълнен поне един ред (от 1 до 3) # от „Няма значимост" и обратно.

Ако във Въпрос К.1 е посочен отговор „Да" на поне един ред (от 1 до 9), то трябва Въпрос Б.1 = „Да" или В.1 = „Да" или З.1 = „Да" или И.1 = „Да".

Ако във Въпрос К.2 е посочен отговор „Да" на поне един ред (от 1 до 5), то трябва във Въпрос К.1 да е посочен отговор „Да" на поне един ред (от 1 до 9).

Вярно с оригинала

ПОТРЕБИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ НАПРЕДЪК-91